

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอ บางบัวทอง ในทศวรรษหน้า มีความมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อสร้างรูปแบบ การบริหารการจัดการศึกษาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า การทำการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหาร การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ขั้นตอนที่ 2 สร้าง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า และขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอ บางบัวทอง ในทศวรรษหน้า กลุ่มตัวอย่างสำหรับขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการ บริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองและผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการ สถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เลือกที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษา โดยจะต้อง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการจัดการศึกษา ตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 5 คน ขั้นตอนที่ 2 คือ ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการศึกษา จำนวน 20 คน และขั้นตอนที่ 3 คือ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการ การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองและผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวนทั้งสิ้น 20 คน สำหรับการจัดประชุมสนทนาประเด็นเฉพาะ และผู้บริหารและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองและผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 362 คน สำหรับการตอบแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ประเด็นคำถามสำหรับการ สัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อวิเคราะห์สภาพการบริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล เขต อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ คำถามในการจัดประชุมสนทนาประเด็นเฉพาะ เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหาร ส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า และขั้นตอนที่ 3 ได้แก่ ประเด็นคำถามสำหรับพิจารณา

ในการประชุมสนทนาประเด็นเฉพาะ และแบบประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสมการพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA)

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปตามขั้นตอนการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลสรุปการวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 ของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

รูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีแนวทางการดำเนินงานในลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ขยายโอกาสทางการศึกษา โดยสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้เรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. พัฒนาการวิชาการ โดยพัฒนางานวิชาการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อมุ่งสู่คุณภาพ
3. บริหารแบบมีส่วนร่วม โดยพัฒนาระบบบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมุ่งเน้นสนับสนุนการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบทุกระดับตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดให้มีสถานที่รองรับในการดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักการที่ดี
4. ส่งเสริมสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ โดยสนับสนุนในด้านการศึกษา สุขภาพ และสุขภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
5. เพิ่มพูนภาษาและเทคโนโลยี โดยสนับสนุนการให้โอกาสทางการศึกษา การเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของคนทุกวัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้บกพร่องทางร่างกาย เพื่อที่จะได้มีโอกาสเข้าไปศึกษาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ประจำตำบลอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม
6. มีคุณธรรมจริยธรรม โดยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้เหมาะสมและถูกต้อง
7. ผู้นำอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยสร้างความเป็นผู้นำในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

ส่วนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของรูปแบบการบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สรุปได้ ดังนี้

1. จุดแข็ง การบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี คือ

1.1 ระบบการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเดียวกัน ทำให้การบริหารจัดการและการมุ่งสู่เป้าหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันและ สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว

1.2 หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติการและเสริมสร้างประสบการณ์จริง

1.3 มีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการ พัฒนาความรู้ ความชำนาญ และเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ

1.4 มีโครงการความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือต่อสังคมด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม โดยมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน

1.5 มีการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการเพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่และขอบข่ายงานชัดเจนทำให้การบริหารจัดการศึกษามีความคล่องตัว

2. จุดอ่อน ของการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี คือ

2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ ยังขาดความเข้าใจว่าการปฏิรูป การศึกษาที่แท้จริง โดยการปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่ดีขึ้นและแตกต่างไปจากเดิม เช่น การเปลี่ยนแปลงวิถีคิด วิถีทำงาน เปลี่ยนแปลงหลักสูตร ของผู้บริหาร การศึกษาและครูอาจารย์

2.2 ขาดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน เช่น ครูผู้สอนด้านภาษาต่างประเทศ ที่เป็นเจ้าของภาษาโดยตรง

2.3 ปัญหาระบบการประเมินผลและการสอบแข่งขันเพื่อเลื่อนระดับชั้นเรียนยัง เป็นการสอบแบบปรนัย เพื่อวัดความสามารถในการจดจำข้อมูลแต่ไม่ได้ฝึกให้ผู้เรียนได้หัดคิดวิเคราะห์ เป็น ส่งผลให้ขาดทักษะและความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง

3. โอกาส การบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี คือ

3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองที่เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการศึกษาได้กำหนดภารกิจหลักของการศึกษาไว้อย่างชัดเจน คือ การเรียนการสอน การบริหารทางวิชาการสู่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทำให้เกิดความเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน

3.2 สถานศึกษามีองค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพและดัชนีบ่งชี้ที่กำหนดเป็นกรอบและแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก

3.3 การจัดตั้งสถานศึกษาหรือการรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากหน่วยงานอื่น ทำให้ประชากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบมีโอกาสและทางเลือกในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้องค์กรด้านการศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการด้านการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

3.4 นโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นภารกิจหลักขององค์กรส่งผลให้มีความร่วมมือระหว่างชุมชนมากขึ้น

4. อุปสรรค ของการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี คือ

4.1 ภารกิจหลักของสถานศึกษามีหลายด้าน เช่น ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารทางวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากการจัดสรร/โอนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้จัดสรรมายังองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองโดยตรง

4.2 สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองจำเป็นต้องรับนักเรียนจากท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก ทำให้เป็นเรื่องยากที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ขาดครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความชำนาญในสาขาอาชีพเฉพาะด้าน

ตอนที่ 2 ผลสรุปผลการวิจัยตามขั้นตอนที่ 2 สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบของการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาคุณภาพครู ด้านพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหาร และมุ่งเน้นในเรื่องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า

2. องค์ประกอบด้านพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยคุณภาพการศึกษาคุณภาพการเรียนรู้ สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ พัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ และภาพรวมของกระบวนการ

เรียนรู้ใหม่ตามแนวทางการพัฒนา เพื่อให้มีการพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ให้มีชีวิตที่มีคุณภาพในสังคมไทยยุคใหม่ ภายใต้บริบทสังคมโลกใหม่

3. องค์ประกอบด้านพัฒนาคุณภาพครู ประกอบด้วยกระบวนการผลิตครูผู้สอน กระบวนการพัฒนาครูผู้สอนการจัดสรรครูให้เหมาะสมกับงาน/สาขา และภาพรวมของกระบวนการพัฒนาครูผู้สอน โดยครูในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้กว้างไกลในเทคโนโลยี ต้องพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยี วิชาการ เพื่อนำนวัตกรรมไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น และยังถือได้ว่าเป็นผู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ความรู้และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงเร็ว ถ้าสมัเร็วต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ตลอดเวลา

4. องค์ประกอบด้านพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ประกอบด้วยคุณภาพของสถานศึกษา คุณภาพของหลักสูตรการศึกษา คุณภาพของแหล่งเรียนรู้ใหม่ และภาพรวมของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ ซึ่งสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการอย่างอิสระ การกำกับดูแลสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตลอดจนการสรรหาแต่งตั้งประเมินเป็นไปอย่างโปร่งใสปราศจากอิทธิพลจากภายนอก รวมทั้งการกำหนดขนาดของสถานศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ มีการจัดการใช้ไอที ที่สำคัญที่สุด คือ พัฒนาความรู้ ออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มีสื่อการเรียนการสอน มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ สร้างสิ่งแวดล้อมให้กล้าแสดงออก พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ: Emotional Quotient หรือ E-Skills) คือ ความสามารถที่จะเข้าใจวิเคราะห์และใช้ความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้

5. องค์ประกอบด้านพัฒนาคุณภาพการบริหาร ประกอบด้วยการกระจายอำนาจ ระบบธรรมาภิบาล การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และภาพรวมของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ตลอดจนมีการนำระบบและวิธีการบริหารจัดการแนวใหม่มาใช้ควบคู่กับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Demand side)

ตอนที่ 3 สรุปผลการวิจัยตามขั้นตอนที่ 3 สรุปได้ดังนี้

การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า ต้องมีการพัฒนาใน 4 ด้านหลัก คือ 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาคุณภาพครู 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ 4) ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหาร ซึ่งเมื่อประเมินรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า มีความเหมาะสมของรูปแบบและ

ความเป็นไปได้ของรูปแบบ ผู้วิจัยจึงสรุปรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า

อภิปรายผล

รูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า ซึ่งเป็นต้นแบบของแนวคิดใหม่ที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา ซึ่งยึดหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา 2) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ 3) การประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ การวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด การประเมินผล ขั้นตอนที่ 3 แผนพัฒนาของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องวางแผนให้ครอบคลุมทั้งด้านการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านอื่นๆ และต้องมีทั้งแผนพัฒนาระยะสั้น 3 ปี และแผนพัฒนาระยะยาว 5 ปี โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ 2) การพัฒนาคุณภาพครู 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหาร ขั้นตอนที่ 4 รายงานประจำปี ถือเป็น การประเมินผลตนเอง ซึ่งจะนำเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลจากภายนอก เป็นการประเมินผลการบริหารจัดการสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก คือ สำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะมุ่งเน้นในด้านภารกิจของสถานศึกษา การใช้งบประมาณที่คุ้มค่า โครงสร้างและกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและชุมชนและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของสถานศึกษา

ประโยชน์ของรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า คือ 1) การพัฒนาด้านการบริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล สถานศึกษา ในด้านระบบบริหารงาน บุคลากร และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับการยอมรับจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ได้แนวทางการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและสถานศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการและเป็นไปได้ เนื่องจากมาจากความต้องการของผู้ปฏิบัติจริง และ 3) ได้รูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและอัตลักษณ์ของชุมชน ตลอดจนได้เผยแพร่ผลงานที่เกิดจากการบริหารการจัดการศึกษาตามรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และเพิ่มเติมในส่วนของคุณข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

1. การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีรูปแบบการบริหารจัดการโดยรับนโยบายจากผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนำไปจัดทำเป็นนโยบายการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 37 ระบุว่าให้การจัดการศึกษาทางไกลเป็นการจัดการศึกษาลักษณะหนึ่งที่จะเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาได้ เป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาจัดการศึกษา ซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องและทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำเป็นต้องรับรู้สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบัน แนวโน้มสภาพสังคมในทศวรรษหน้า แนวการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา และการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่อให้เกิดความพร้อมสำหรับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป สิ่งสำคัญที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองพึงสร้าง คือ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการศึกษา และการให้ความสำคัญกับงานการศึกษา รวมทั้งการมีระบบการบริหารการศึกษาที่ได้มาตรฐาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวิชาการ เรื่องงบประมาณ และเรื่องการบริหารงานบุคคล ล้วนเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในความรับผิดชอบให้มีคุณภาพ ให้สอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษาของชาติตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและโลกต่อไป

2. พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาจากมาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านผลผลิต รวมทั้งพิจารณาการพัฒนสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐาน เป็นการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน 2) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยนำสิ่งที่สถานศึกษาได้ปฏิบัติแล้วมาตรวจสอบ ทบทวน ซึ่งอาจให้สถานศึกษาประเมินตนเอง หรือสถานศึกษาอื่นมาช่วยประเมินให้ หลังจากนั้นนำผลประเมินดังกล่าวมาวิเคราะห์ เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนสถานศึกษาต่อไป และ 3) การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยการเก็บข้อมูลแต่ละตัวบ่งชี้และมาตรฐาน เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อลงข้อสรุป ตัวบ่งชี้และมาตรฐานโดยอยู่ในระดับที่น่าพอใจหรือไม่

พอใจ รวมทั้งจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รับผิดชอบ ผลการประกันคุณภาพนี้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานในปีต่อไป และการรองรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอกได้ ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด การประเมินผล โดย 1) กำหนดวิสัยทัศน์ คือ ภาพในอนาคตของสถานศึกษาที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนร่วมกันตั้งขึ้น โดยมีพื้นฐานอยู่บนความจริงในปัจจุบัน เชื่อมโยงวัตถุประสงค์ ภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อเข้าด้วยกัน พรรณนาให้เห็นทิศทางของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีพลังท้าทาย ทะเยอทะยาน และมีความเป็นไปได้ เน้นถึงความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่หรือดีที่สุดให้กับสถานศึกษา และสังคม วิสัยทัศน์จะเกี่ยวกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดทิศทาง เป็นการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการอยู่รอดของสถานศึกษา 2) พันธกิจ คือ จุดมุ่งหมายพื้นฐานซึ่งแสดงเหตุผลหรืออธิบายว่าทำไมสถานศึกษาจึงถือกำเนิดขึ้นมาหรือดำรงอยู่เป็นหลักการที่ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์ภารกิจหรือพันธกิจของสถานศึกษา (Mission Analysis) เพื่อตรวจสอบว่างานหลักของสถานศึกษาที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ยังมีความเป็นอยู่หรือไม่ พันธกิจใดควรยกเลิกเพราะเหตุใด พันธกิจใดควรดำรงอยู่เพราะเหตุใด และพันธกิจใดควรปรับเปลี่ยนใหม่หรือเพิ่มขึ้นใหม่เพราะเหตุใด บุคลากรในสถานศึกษาต้องรู้ว่าภารกิจใด คือ ภารกิจหลัก ภารกิจรอง เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 3) เป้าประสงค์ของสถานศึกษา หมายถึง การระบุหรือบอกให้ทราบเกี่ยวกับสิ่งที่สถานศึกษาจะทำให้ได้หรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องการจะเป็นสำหรับระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่อยู่ไกลออกไป เช่น อาจจะเป็น 3 ปี ถึง 5 ปี ก็ได้ เป้าประสงค์ที่กำหนดขึ้น ในทางปฏิบัติควรจะต้องสามารถวัดผลได้ตามสมควร โดยเฉพาะเป้าประสงค์ระยะสั้น ซึ่งเป็นเป้าประสงค์จากการดำเนินงานที่เป็นผลงานประจำปี (Annual Operational) ควรมีการระบุเป็นตัวเลขที่ชัดเจนและวัดได้ เพราะจะเป็นตัวช่วยในการวางแผนที่มีคุณภาพสำหรับการนำมาใช้บริหารงานในทางปฏิบัติ และ 4) ตัวชี้วัด และการประเมินผลของสถานศึกษา หรือ ผลผลิตหลักของสถานศึกษา คือ ผู้จบการศึกษา หรือนักเรียน ซึ่งจะถูกลำดับงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดตัวชี้วัดไว้ 4 ด้าน คือ ปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินที่จะต้องมีความเชื่อถือได้และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 3 แผนพัฒนาของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีแผนพัฒนาที่เป็นแนวปฏิบัติไว้ล่วงหน้า ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับการกระทำ อนาคต และความต้องการของบุคคลและองค์กร ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการวางแผน โดยควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรแบบเป็นทางการ เพื่อช่วยลดความสูญเสียจากการทำงานซ้ำซ้อน สถานศึกษาต้องวางแผนให้ครอบคลุมทั้งด้านการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านอื่นๆ และควรแบ่งเป็นแผนพัฒนาระยะสั้น 3 ปี และแผนพัฒนาระยะยาว 5 ปี โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยคุณภาพการศึกษา คุณภาพการเรียนรู้ สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ

พัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ และภาพรวมของกระบวนการเรียนรู้ใหม่ตามแนวทางการพัฒนา 2) การพัฒนาคุณภาพครู ประกอบด้วยกระบวนการผลิตครูผู้สอน กระบวนการพัฒนาครูผู้สอนการจัดสรรครูให้เหมาะสมกับงาน/สาขา และภาพรวมของกระบวนการพัฒนาครูผู้สอน 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ประกอบด้วยคุณภาพของสถานศึกษา คุณภาพของหลักสูตรการศึกษา คุณภาพของแหล่งเรียนรู้ใหม่ และภาพรวมของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ และ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหาร ประกอบด้วยการกระจายอำนาจ ระบบธรรมาภิบาล การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และภาพรวมของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ขั้นตอนที่ 4 รายงานประจำปี การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ถือเป็นรายงานประเมินผลตนเอง ซึ่งจะนำเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยมีองค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) ข้อมูลมูลฐานที่สะท้อนพัฒนาการของสถานศึกษา 2) รายงานการการ/การดำเนินการของสถานศึกษาในรอบปี (รายงานการเงินและรายงาน Performance ตามแผนงาน) เทียบกับแผนดำเนินงานว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ 3) รายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐาน (18 มาตรฐาน++) ว่าสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ในแต่ละมาตรฐานมากน้อยเพียงใด และ 4) แนวทาง/ทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาในปีต่อไป และ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลจากภายนอก เป็นการประเมินผลการบริหารจัดการสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก คือ สำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะมุ่งเน้นในด้านภารกิจของสถานศึกษา การใช้งบประมาณที่คุ้มค่า โครงสร้างและกระบวนการ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและชุมชน และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของสถานศึกษา

ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า องค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาคุณภาพครู ด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหาร โดยมุ่งเน้นในเรื่องความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้มีการพัฒนาคนไทยยุคใหม่ให้มีชีวิตที่มีคุณภาพในสังคมไทยยุคใหม่ ภายใต้บริบทสังคมโลกใหม่ การศึกษาไทยยุคใหม่มีลักษณะที่สำคัญ คือ มุ่งสร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติ การศึกษาแบบองค์รวมและบูรณาการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนาและการเมือง เพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และเน้นผลต่อผู้เรียนทั้งในระดับนโยบายและระดับการเรียนการสอนโดยกำหนดนโยบายการศึกษาที่คำนึงถึงประโยชน์ของ

ผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวิธีที่ถนัดและสนใจ โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดที่สอดคล้องกับสมอง หรือ Brain Based Learning (BBL) และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ฉบับ พ.ศ. 2553-2557 และฉบับ พ.ศ. 2557-2561 ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้มีความสำคัญกับ

- 1) การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 2) การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม
- 3) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ
- 4) การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันสังคม

องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นปรับเปลี่ยนแนวคิดในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเดิมจะเป็นลักษณะของการเรียนรู้จากบนลงล่าง (Top Down) หรือจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่ประชาชน ทำให้ประชาชนขาดการนำเสนอความคิด ความรู้หรือประสบการณ์ รวมทั้ง ประเด็นปัญหาที่แท้จริง ส่งผลให้การกำหนดแผนการพัฒนาต่างๆ ไม่สามารถแก้ปัญหาของประชาชนได้ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ จึงยึดหลักการพัฒนาลงขึ้นบน (Bottom Up) โดยมุ่งให้ประชาชนเป็นผู้คิดและมีส่วนร่วมในการทำงานตั้งแต่การวิเคราะห์ศักยภาพก่อนเริ่มกำหนดนโยบาย จนสิ้นสุดขั้นตอนในการประเมินผล ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนากลุ่มการเรียนรู้ เนื่องจากเน้นให้ประชาชนรู้จักคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แทนการนำความคิดจากระดับบน หรือจากภายนอกไปกำหนดให้กับประชาชนในพื้นที่ แม้จะเกิดประโยชน์แต่ไม่ยั่งยืนไม่อาจไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในทิศทางที่ต้องการได้ แต่ถ้าสามารถนำความรู้จากภายนอกมาประสานกับความรู้ภายในของประชาชนในพื้นที่ จะสามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์และสร้างกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน ไม่เพียงแต่เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นการบูรณาการที่มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยหลักการประสานความรู้ ดังนี้ 1) การสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจในพื้นที่ 2) การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 3) การสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ธรรมชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 4) การรักษาและเสริมสร้างศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 5) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการเชื่อมโยงความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ด้านการพัฒนาคุณภาพครู เพื่อมุ่งสู่ครูในยุคโลกาภิวัตน์ ที่จะต้องมีความรู้กว้างไกลในด้านเทคโนโลยี โดยครูที่มีคุณภาพต้องมีคุณลักษณะ คือ ต้องเป็นผู้มีปัญญาแตกฉาน รอบรู้ ต้องมีปรัชญาการศึกษา มีการพัฒนาคุณธรรม ต้องมีจิตวิทยา รู้เรื่องกฎหมาย ต้องมีกลยุทธ์การสอนเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียน ต้องเป็นผู้จัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นครูมืออาชีพ ต้องมีข้อมูล

ความก้าวหน้าในการศึกษาของผู้เรียน ต้องรับผิดชอบทุกเรื่องที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในห้องเรียน และต้องมีพัฒนาการการมีส่วนร่วม ความเสียสละ อดทน รักในอาชีพ

องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพครู อาศัยแนวทางการผลิตครูยุคใหม่ ของคณะกรรมการอุดมศึกษา ซึ่งนำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งกระบวนการที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้เพื่อชีวิต การเรียนรู้เพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน เพื่อให้ได้คนยุคใหม่ที่มีคุณลักษณะใฝ่รู้ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนใฝ่ดี มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย มีจริยธรรมคุณธรรม และใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมาเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) หรือความสามารถหลัก (Core Competencies) ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการสร้างระบบสนับสนุนการผลิตครูที่มีคุณภาพมาตรฐาน การออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวงศึกษาธิการ การพัฒนาวิชาชีพครู รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมสนับสนุนการผลิตครูยุคใหม่ โดยมุ่งเน้น 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม เน้นทั้งวิชาการและวิชาชีพ เพื่อให้เข้าใจผู้อื่น เข้าใจโลก มีจิตสาธารณะ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดี 2) ด้านทักษะปัญญา ให้สามารถคิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง และประเมินข้อมูลสารสนเทศและแนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย มีความคิดริเริ่ม 3) ด้านความรู้ มีความรอบรู้ในด้านความรู้ทั่วไป การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิชาชีพครู และวิชาชีพที่สอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง และเป็นระบบ 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และทางสังคม ช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ทั้งที่เป็นตัวเลขเชิงสถิติ ภาษาพูดและภาษาเขียน ในการใช้ดุลยพินิจที่ดีในการประมวลผล แปลความหมาย และ 6) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ให้มีความสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพครู ทั้งนี้ เพื่อยกระดับการศึกษาของประเทศและยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยเพิ่มคุณภาพผู้ที่จะเป็นครู เช่นเดียวกับหลายประเทศทั่วโลกที่ครูต้องสำเร็จ การศึกษาปริญญาโท ซึ่งการผลิตครูด้วยหลักสูตรปริญญาโท จะเป็นการสร้างแรงจูงใจ สร้างความเชื่อถือด้านวิชาการ และดึงดูดให้ผู้เข้ามาศึกษาวิชาชีพครูเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเป็นการลดภาระของสถานศึกษาที่มีการลาเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครู

3. ด้านการพัฒนาสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการอย่างอิสระ การกำกับดูแลสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตลอดจนการสรรหาแต่งตั้งประเมินเป็นไปอย่างโปร่งใส ปราศจากอิทธิพลจากภายนอก การกำหนดขนาดของสถานศึกษา การจัดสิ่งแวดลอม เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ การจัดการใช้ไอที ที่สำคัญคือพัฒนาความรู้ ออกแบบการจัดการเรียนการสอน

ให้มีคุณภาพ มีสื่อการเรียนการสอน มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ สร้างสิ่งแวดล้อมให้กล้าแสดงออก พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ: Emotional Quotient หรือ E-Skills) คือ ความสามารถที่จะเข้าใจ วิเคราะห์ และใช้ความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้

องค์ประกอบหลักของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ยึดแนวทางของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งวิธีการที่ผู้นำระดับสูงของสถานศึกษากระทำเพื่อชี้แนะและทำให้สถานศึกษามีความยั่งยืน การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม และการคาดหวังผลการดำเนินการของสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับวิธีการที่ผู้นำระดับสูงสื่อสารกับบุคลากร เสริมสร้างทักษะความเป็นผู้นำ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ระดับองค์กร พัฒนาผู้นำในอนาคต การทำให้เกิดการปฏิบัติจริง และสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมและผลการดำเนินการที่ดี 2) การวางแผนกลยุทธ์ พิจารณาจากการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการวางแผนปฏิบัติการ การนำแผนไปปฏิบัติ วิธีการทำให้มั่นใจว่ามีทรัพยากรเพียงพอที่จะบรรลุผลสำเร็จตามแผน วิธีการวัดความสำเร็จและรักษาความยั่งยืน และวิธีการเปลี่ยนแปลงแผนเมื่อสถานการณ์บังคับ 3) การจัดโครงสร้างองค์กร พิจารณาจากรูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาด้านการวิเคราะห์งาน ออกแบบงาน และกำหนดเป็นแผนภูมิองค์กรให้มีความเหมาะสมกับสถานศึกษา ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน การจัดการ และปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและทรัพย์สินทางความรู้ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร 4) การมุ่งเน้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน) พิจารณาจากการสร้างความผูกพันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน อันได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อความสำเร็จด้านการตลาดในระยะยาว กลยุทธ์ในการสร้างความผูกพัน การรับรู้เกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล พิจารณาจากความสามารถของสถานศึกษาในการบริหารทรัพยากรบุคคล การให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคล การสรรหา คัดเลือก พัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรของสถานศึกษา การสร้างแรงจูงใจ ความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากร และการสร้างบรรยากาศที่เกื้อหนุนการทำงานของบุคลากร ซึ่งจะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และความเจริญก้าวหน้าของบุคลากรและสถานศึกษา 6) การบริหารงานวิชาการ พิจารณาจากการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน อันได้แก่ การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน การวัดและประเมินผล การนิเทศ รวมทั้งการจัดการบรรยากาศเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และ 7) การบริหารทั่วไป พิจารณาจากการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริหารงบประมาณ การวางแผน และการปฏิบัติงานในการบริหารของสถานศึกษา

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการและงานด้านอื่นๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถผลักดันให้สถานศึกษามีความโดดเด่น ความเป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับขององค์กรอื่นๆ

4. ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหาร มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วนมีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลมีความโปร่งใสเป็นธรรมตรวจสอบได้ ตลอดจนมีการนำระบบและวิธีการบริหารจัดการแนวใหม่มาใช้ควบคู่กับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Demand side) โดยให้ผู้เรียนเลือกใช้บริการ

องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหาร นำหลักเกณฑ์รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) มาเป็นแนวทางซึ่งลักษณะสำคัญของเกณฑ์คุณภาพการบริหาร ประกอบด้วย 1) เกณฑ์มุ่งเน้นผลลัพธ์ โดยมุ่งให้สถานศึกษาเน้นการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการมุ่งเน้นผลลัพธ์ในเรื่องหลักๆ เกี่ยวกับประสิทธิผลของการบรรลุพันธกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียบุคลากร การนำองค์กรและธรรมาภิบาล รวมถึงงบประมาณ การเงินและการเติบโต เพื่อให้มั่นใจว่ายุทธศาสตร์ของสถานศึกษามีความสมดุล ไม่ละเลยผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่ม วัตถุประสงค์หรือเป้าประสงค์ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่สำคัญ 2) เกณฑ์สามารถปรับใช้ได้ตามภารกิจของสถานศึกษา พิจารณาจากลักษณะสำคัญขององค์กร สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนสามารถเลือกใช้เครื่องมือ เทคนิคต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม และ 3) เกณฑ์สนับสนุนมุมมองเชิงระบบเพื่อให้เป้าประสงค์สอดคล้องไปในทางเดียวกัน พิจารณาจากกระบวนการของสถานศึกษาที่มีการเชื่อมโยงกันและเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งจะผูกโยงโดยตรงกับคุณค่าในมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียกับผลการดำเนินการโดยรวม ส่งผลให้การทำกิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่อง โดยลดความจำเป็นที่จะต้องกำหนดวิธีปฏิบัติโดยละเอียด หรือลดกระบวนการจัดการที่ซับซ้อนเกินไป ถือเครื่องมือในการสื่อสารและเป็นวิธีการถ่ายทอดความต้องการของผลการดำเนินการไปสู่การปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวา ความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันนี้ ทำให้มั่นใจว่าสถานศึกษามีความมุ่งหมายที่แน่ชัดและเป็นที่รับรู้ทั่วองค์กร ในขณะที่เดียวกันก็สนับสนุนความคล่องตัว การสร้างนวัตกรรม และการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ และ 4) เกณฑ์สนับสนุนการตรวจประเมินที่เน้นเป้าประสงค์ พิจารณาจาก 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นกระบวนการ และส่วนที่เป็นผลลัพธ์ ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาทราบภาพคร่าวๆ ของจุดแข็งและโอกาสพัฒนาจากผลการดำเนินการตามระดับพัฒนาการอย่างต่อเนื่องของกระบวนการและผลการดำเนินการ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงผลการดำเนินการอย่างจริงจังในทุกด้าน และเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการมากกว่าวิธีการทบทวนผลการดำเนินการตามวิธีการอื่นๆ และสามารถปรับใช้ได้กับยุทธศาสตร์ระบบการจัดการ และสถานศึกษาที่หลากหลาย

3. การประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยได้จัดทำกรอบแนวคิดงานวิจัยโดยน่านโยบาย 4 ใหม่ของสำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา (สนผ.) (2552) มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิด ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ 2) พัฒนาคุณภาพครู 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ โดยปัจจัยทั้ง 4 ด้านได้ส่งผลให้เกิดรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า และจากผลการวิจัย กลุ่มตัวอย่างระบุว่า รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล สุดประเสริฐ และสุนทร สุนันท์ชัย (2540) ที่ระบุว่า การบริหารการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น มีความรับผิดชอบทั้งด้านบุคลากรงบประมาณ และการกระจายอำนาจ เช่นเดียวกับ กาญจนา คุณารักษ์ และประกอบ คุณารักษ์ (2540) ที่ระบุว่าแนวคิดการบริหารการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย ในด้านรูปแบบการบริหารการศึกษาจะบริหารผ่านกระทรวงการมีงานทำ การศึกษา การฝึกอบรม และกิจการเยาวชน รวมทั้ง วิลเลน (Wheelen. 2003) กับเดวิส (Davis. 2005) ที่ระบุคล้ายกันว่า การนำแนวคิดของเซ็งเก (Senge. 1990) ในวินัย 5 ประการขององค์การแห่งการเรียนรู้ คือ ความรอบรู้แห่งตน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน รูปแบบแผนความคิดในใจ และความคิดเชิงระบบมาพัฒนาผู้บริหารสายสนับสนุนสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยความสำเร็จในการเรียนรู้ ที่จะนำพาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดอนเดโร (Dondero. 1993) ที่ระบุว่า การกระจายอำนาจของระบบการศึกษาพบเฉพาะงานบุคคล ส่วนด้านงบประมาณและหลักสูตรไม่พบการกระจายอำนาจ และรูเบนสไตน์ (Rubenstein. 1998) ที่ระบุว่า การจัดสรรและแหล่งงบประมาณของโรงเรียนในชิคาโก ส่วนใหญ่งบประมาณจะอยู่ในด้านการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ ได้แก่

1. กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล กับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นฐานของการวิจัย พัฒนา และประเมินผลนโยบายที่มีการปฏิบัติได้จริง และไม่ควรเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันให้อิสระกับสถานศึกษาได้บริหารจัดการ เช่น การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน โครงการต่างๆ การจัดสรรอบรมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณอย่างพอเพียง และมีการควบคุมหรือประเมินผลงานของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลกับองค์กรบริหารส่วนตำบล โดยมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาในด้านนโยบายและแผนการพัฒนาศึกษาที่ชัดเจน ต่อเนื่อง ในรูปแบบยุทธศาสตร์ส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลให้มีความคล่องตัว เช่น การบริหารระบบจัดซื้อ จัดจ้าง เป็นต้น

3. องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ควรดำเนินการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล โดยเพิ่มศักยภาพและพัฒนาสถานศึกษา ทั้งด้านบุคลากร วิชาการ งบประมาณ และโครงสร้างพื้นฐานองค์กร รวมทั้งมีการประเมินผลรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ของสำนักรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาในหลากหลายรูปแบบว่ามีแนวทางเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ส่งผลต่อการปฏิบัติอย่างไร

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีสภาพอื่นที่แตกต่างกัน เช่น สถานศึกษาที่ได้รับความนิยมจากผู้ปกครองในระดับมาก กับสถานศึกษาที่ได้รับความนิยมจากผู้ปกครองในระดับน้อย

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีรูปแบบเฉพาะอื่น เช่น สถานศึกษาที่สอนสองภาษา (EP = English Program) สถานศึกษาที่สอนเน้นเด็กอัจฉริยะ (Gifted) สถานศึกษามาตรฐานสากล เป็นต้น